

Efectele monitorizării pe justiție asupra politicii și instituțiilor din România

- percepții dinspre media și societatea civilă -

Autori: Cristian Ghinea, Marina Popescu, Ciprian Ciucu

Policy Memo nr. 11

Iunie 2010

CUPRINS

I. Metodologie. Ce își propune această cercetare?	3
II. Evaluarea progreselor făcute sub cele patru obiective de referință și a utilității acestora	7
1. Evaluare generală a progresului pentru fiecare obiectiv de referință	7
2. Evaluare generală a obiectivelor de referință (utilitatea lor)	10
III. Impactul MCV asupra mediului politic.....	12
1. Modalități de manifestare a influenței UE.....	12
2. MCV și partidele politice	17
IV. Impactul MCV asupra mediului instituțional.....	19
1. Evaluare a impactului concret al MCV	19
2. Studii de caz	22
3. Percepția asupra instituțiilor	25
V. Viitorul MCV și recomandari	31
1. Impactul UE în perioade diferite de timp.....	31
2. Opinii privind viitorul MCV	31

I. Metodologie. Ce își propune această cercetare?

Cercetarea de față urmărește o evaluare a eficacității și funcționării Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) în domeniul justiției agreat de Uniunea Europeană și România, analizând factorii care au facilitat acceptarea și implementarea condiționalităților UE în domeniu. Raportul de față este al doilea dintr-o serie de patru care analizează tema propusă. Pentru a obține o analiză cât mai documentată și sistematică am ales să facem un sondaj al opiniilor experților în domeniu, folosind un chestionar structurat pe obiectivele stabilite în MCV și acoperite în rapoartele de monitorizare.

Lista noastră de experți contactați a încercat să-i includă pe toți cei care au scris sau au lucrat în proiecte legate de justiție, reforma domeniului, politici anti-corupție și relațiile României cu Uniunea Europeană. Invitația de a răspunde chestionarului nostru a fost trimisă prin email la 226 de persoane, 112 femei și 124 bărbați, jurnaliști și experți din organizațiile neguvernamentale de profil. Au existat o serie de mesaje de reamintire prin email și telefon. Sondajul a fost deschis doar celor din baza de date de contact pe o perioadă de o lună, în aprilie - mai 2010.

Cercetarea de "teren" a fost dezvoltată la Universitatea Essex folosind software-ul de sondaje online Qualtrics. Am primit 84 de răspunsuri, 60 de respondenți fiind din presă (inclusiv 4 blogeri) și 24 din ONG-uri. Deși dificil de comparat (subiect diferit, focus național și nu comparativ, categorie profesională diferită și număr diferit de persoane contactate) rata de răspuns de 37,2% obținută de noi poate fi considerată foarte bună¹.

Cei care au răspuns la sondaj lucrează în următoarele organizații:

Adevărul, Evenimentul Zilei, Capital, România Liberă, EurActiv România, Dilema Veche, Revista 22, Kamikaze, Săptămâna Financiară, Ziarul Financiar, TVR, Național TV, Realitatea TV, VoxPublica, Realitatea FM, Antena 3, B1 TV, Europa FM, Radio France Internationale, Radio 21, Hotnews.ro, Ziare.com, Agenția France Press, Mediafax, Newsin, Agerpress, Centras, Societatea Academică din România, Friedrich Ebert Stiftung, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul de Resurse Juridice, Institutul Ovidiu Șincai, Centrul pentru Politici Publice, Transparency International Romania, Fundația Soros România, Centrul de Resurse pentru Participare Publică, Institutul pentru Politici Publice, Freedom House România, ActiveWatch-Agenția de Monitorizare a Presei, Asociația Națională Împotriva Corupției, Abuzurilor și protecția Drepturilor Omului, Institutul European pentru Democrație Participativă – QVORUM,

---

¹ De exemplu, un sondaj recent de evaluare a revistelor de specialitate făcut între universitarii din domeniul științelor politice în SUA, Canada și Marea Britanie a avut rate de răspuns între 24 și 32% în ciuda relevanței imediate și relativ evidente pentru repondenți. Cunoscutele sondaje de la Chapel Hill referitoare la pozițiile partidelor politice asupra unor subiecte esențiale ale guvernării și competiției politice, înregistrează în media în Estul Europei rate de răspuns de 34% în 2002 și 35% în 2006, în ciuda unui număr mult mai redus de experți contactați inițial decât în sondajul nostru. În cazul particular al României rata de răspuns la sondajele Chapel Hill a fost de 25% (11 sondaje returnate din 44 trimise) în 2002 și de 47,5% (10 sondaje returnate din 21 trimise) în 2006, adică o medie de 36%. Trebuie de asemenea menționat că rata de răspuns este în general mai scăzută în Europa postcomunistă și că aici discrepanțele dintre opiniile experților despre partidele politice și competiția politică sunt mai mari decât în democrațiile occidentale.

Consiliul Național de Integritate, Universitatea Babeș-Bolyai. Au mai răspuns patru bloggeri dintre cei invitați, cărora le mulțumim de asemenea în mod anonim (precizarea numelui blogului nu ar respecta condițiile de anonimitate ale metodologiei).

Am apreciat că un sondaj pe experți este instrumentul cel mai potrivit pentru această cercetare având în vedere că subiectul este complex, multidimensional și necesită colarea unui număr foarte mare de informații și evaluări, exact situația în care în general tindem să ne bazăm pe opiniile celor care posedă mai multe cunoștințe specifice și folosesc o gamă largă de surse de informație, adică experții. Este tipul de subiect care se pretează folosirii unor evaluări de acest tip și exact situația în care se folosesc astfel de sondaje. Un avantaj al acestei metode față de alternativa unor interviuri mai în detaliu cu câțiva experți este tocmai capacitatea de a însuma judecățile unui număr mai mare de persoane, permițând estimarea gradului de consens și punctele de divergență dintre aceștia. Având în vedere că majoritatea experților incluși în studiul nostru au publicat articole sau rapoarte pe acest subiect, o altă posibilitate ar fi fost o analiză a ceea ce au scris. Această metodă ar fi fost nu doar mai costisitoare ci și mai ineficientă pentru că nu ar fi produs o evaluare directă a opiniilor lor exact pe temele care ne interesează, ci o evaluare extrasă din materiale distincte ca dimensiuni, stil și subiect deci în mod fundamental dificil de comparat și cu o mare doză de arbitrar.

Întrebările acestui sondaj urmăresc îndeaproape logica rapoartelor de monitorizare întocmite de Comisia Europeană în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. Bineînțeles, este greu să prinzi într-o dimensiune cantitativă multitudinea de probleme și aspecte cuprinse în aceste documente. În plus, respondenții sunt persoane ocupate care fac un efort să-si găsească timp să completeze chestionarul și de aceea el nu poate fi foarte lung. Așa că am încercat să găsim un echilibru între nevoia de a acoperi cât mai multe puncte și cea de a asigura un număr cât mai mare de răspunsuri. **Am selectat temele care au alimentat dezbateri publice, cazurile cele mai cunoscute și asupra cărora cei chestionați erau cel mai probabil informați.** Pentru a permite o nuanțare cât mai mare a pozițiilor, majoritatea întrebărilor evaluative folosesc o scală de la 0 la 10, în care 5 este punctul neutru. În plus am inclus o serie de întrebări deschise și am dat posibilitatea adăugării de comentarii după fiecare baterie de întrebări. Astfel am dat posibilitatea celor dispusi să dea mai multe detalii să o facă și am mărit posibilitățile de analiză dând o dimensiune calitativă investigației. Această componentă calitativă ne permite pe de o parte o înțelegere mai bună și mai detaliată a modului în care respondenții văd relația între diferite subiecte incluse, iar pe de altă parte ea pur și simplu îmbogățește cercetarea cu o notă de „autenticitate” și „culoare” dată de limbajul direct.

Acest raport interpretează rezultatele sondajului și este structurat în câteva capitole tematice: (I) evaluarea generală a MCV, (II) MCV și mediul politic, (III) MCV și instituțiile implicate în politicile anti-corupție și (IV) recomandările pentru viitorul MCV.

Primul capitol urmărește o evaluarea generală a celor patru criterii de referință stabilite în cadrul MCV și care au fost monitorizate în rapoartele Comisiei. Cuprinde două baterii de întrebări, prima privitoare la îndeplinirea criteriilor și a doua la utilitatea acestora. Cu titlu de exemplificare, reproducem aici prima întrebare:

Obiectivul de referință 1 (respectiv, al doilea, al treilea și al patrulea) din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) prevedea ....(citarea obiectivului). În opinia dumneavoastră, România a îndeplinit acest obiectiv? Respondenții trebuiau să răspundă pe o scală de la 1 la 10, cu valoarea minimală "în mică măsură" și cea maximală "în mare măsură". Aceste răspunsuri au fost recodate ulterior pentru interpretare sub forma a trei variante: varianta "NU" cuprinde răspunsurile situate între 0 și 4, varianta "DA" cuprinde răspunsurile situate între 6 și 10 și varianta "neutru" care corespunde valorii 5. Toate întrebările cuprinse în scala 0 – 10 au fost ulterior recodate în formula cu trei variante de răspuns. Deși această reducere în trei variante de răspuns simplifică plaja reală a opțiunilor, a fost necesară pentru ușurința interpretării. Chiar dacă există diferențe reale între, de exemplu, un răspuns de valoare 6 și unul de valoare 9, de fapt ele amândouă arată o opinie cu tendință pozitivă, iar pe noi ne interesează tendințele.

Capitolul doi - **MCV și mediul politic** - acoperă întrebările din chestionar privitoare la impactul MCV asupra mediului politic. Din acest punct de vedere, am urmărit să măsurăm percepția asupra modului în care partidele din România au internalizat (sau nu) valorile pe care se bazează existența MCV (de genul necesității de a promova onestitatea, de a selecta candidați onești, etc). Literatura academic privind procesul de europenizare identifică anumite modalități concrete prin care UE influențează mediul politic din țările candidate sau membre. Am testat deci următoarele ipoteze: *Influența UE a avantajat un tip de politician mai onest / Influența UE a crescut importanța subiectului "corupție" pe agenda public / Influența UE a dus la schimbarea discursului anumitor actori politici referitor la tema "corupție" / Influența UE a dus la schimbarea modului în care partidele își selectează candidații la alegeri (în sensul promovării unor candidați mai onești) Influența UE a dus la avantajarea electorală a anumitor forțe și / sau actori politici.*

După cum veți vedea, respondenții au respins unele dintre aceste ipoteze și au validat altele. Am evitat orice referire la anumite partide și la anumiți politicieni în formularea întrebărilor, vizând mai degrabă efectele de ansamblu asupra spectrului politic. Totuși, respondenții au putut nuanța, individualiza și diferenția între forțele politice folosind răspunsurile libere la întrebările adiacente. Foarte mulți au folosit această oportunitate și am sintetizat intervențiile lor în cuprinsul raportului.

În a doua parte a acestei serii de întrebări referitoare la mediul politic, am măsurat percepțiile asupra modului în care partidele se raportează la instituțiile din domeniu: DNA, ANI, CSM și instanțele judecătorești. Întrebările nu cuprindeau și direcția în care a funcționat influența partidelor (influența a fost benefică sau nu?), întrucât o asemenea percepție ar fi fost dificil de cuantificat, dar mai ales pentru că măsurăm nu atât direct poziția partidelor cât influența MCV asupra lor (caz în care sensul influențării de către partide nu este direct relevant). Totuși, respondenții și-au putut nuanța poziția printr-o întrebare deschisă.

Al treilea capitol - **MCV și instituțiile implicate în politicile anti-corupție** – urmărește să măsoare impactul perceput al MCV asupra cadrului instituțional atât printr-o serie de întrebări privind direct eficiența instituțiilor, dar și prin câteva studii de caz, unde am inclus temele cele mai discutate în dezbaterile publice (de genul aprobării date? de Parlament pentru anchetarea anumitor persoane sau excepțiile de neconstituționalitate ridicate în procesele de mare

corupție). În cazul Parlamentului și al Înaltei Curți de Casație și Justiție, am redus întrebările numai la aspectele prin care aceste instituții sunt implicate în MCV, de pildă unificarea jurisprudenței și judecarea cazurilor de corupție la nivel înalt pentru ÎCCJ, întrebând dacă activitatea Curții în aceste domenii este de natură să descurajeze fenomenul corupției.

Ultimul capitol - **Recomandări pentru viitorul MCV** – cuprinde o serie de întrebări despre fluctuația în timp a puterii de influență a UE în România și întrebarea-cheie privind viitorul MCV, unde am rugat respondenții să facă o recomandare pentru Comisia Europeană.

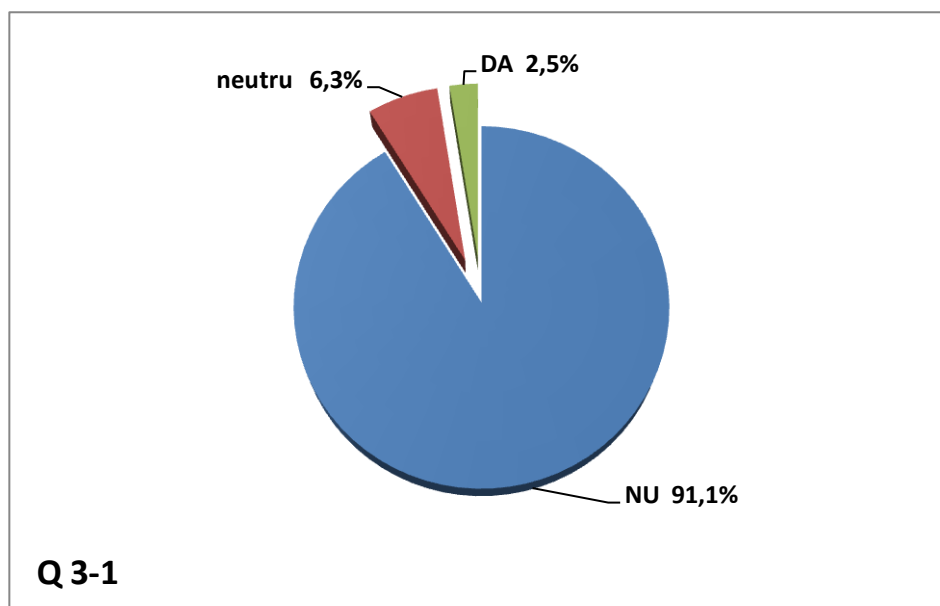
Teoriile academice privitoare la puterea de influență a Bruxellului asupra țărilor candidate și a membrilor noi vorbesc despre o relație directă între mărimea recompenselor / costurilor de acceptare a condiționalităților UE, pe de o parte și probabilitatea ca statul respectiv să accepte acele condiționalități și să le pună în practică, pe de altă parte. Potrivit acestei paradigme, gradul de acceptare al condiționalităților scade imediat după aderare, când guvernele naționale percep sarcina politică prestabilită (aderarea) ca fiind îndeplinită. În cazul României și Bulgariei, MCV a fost stabilit tocmai pentru a asigura continuarea reformelor promise înainte de aderare, deci este un caz mai puțin obișnuit de continuare a monitorizării și a modelului condiționalități / recompense în perioada post-aderare. Am căutat să testăm acest model în cazul României pe zona justiție-anticorupție prin întrebările adresate. Cum influența UE variază în timp și funcție de context, măsurarea acestei variații este relevantă pentru ceea ce cred respondenții că ar trebui să se întâmple cu MCV din 2010 înainte. Ultima întrebare solicita respondenților o opțiune privind viitorul MCV, dintre cele logic posibile:

- Prolungirea sa în aceeași formă
- Prolungirea sa cu schimbarea sancțiunilor, prin înăsprirea acestora
- Încetarea acestui mecanism
- Extinderea acestui model de mecanism de la Bulgaria și România și către alte state din UE cu probleme similare
- Nici una dintre variantele de mai sus, ci aș recomanda.... (răspuns liber)

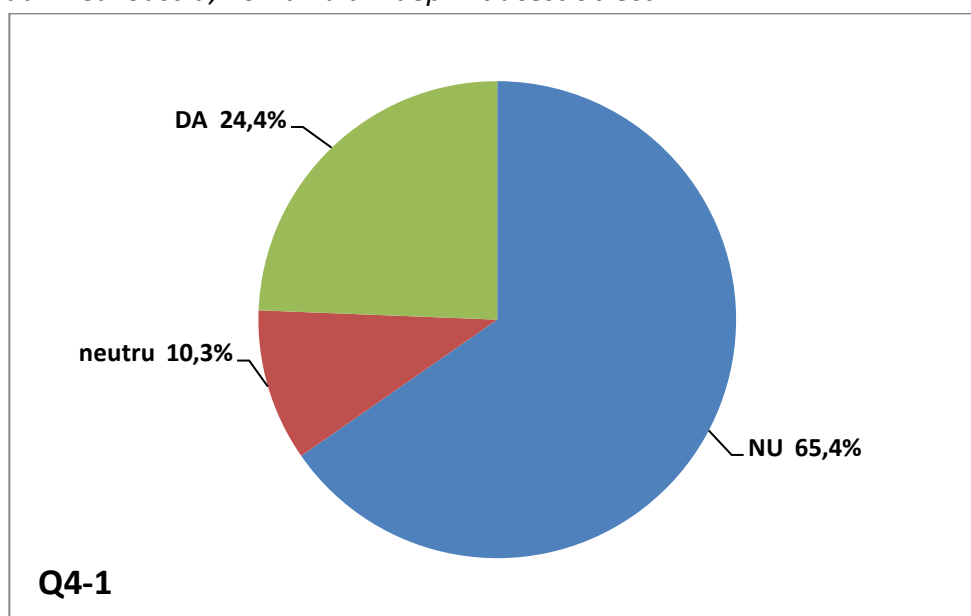
II. Evaluarea progreselor făcute sub cele patru obiective de referință și a utilității acestora

1. Evaluare generală a progresului pentru fiecare obiectiv de referință

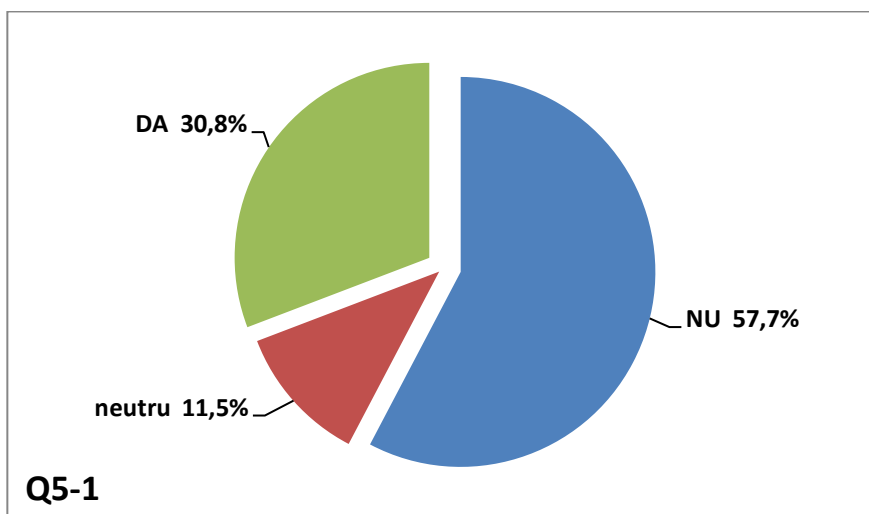
Q3-1. Primul obiectiv de referință din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) prevedea „Consolidarea transparenței și eficienței actului de justiție, în special prin consolidarea capacității și responsabilității CSM”. În opinia dumneavoastră, România a îndeplinit acest obiectiv?

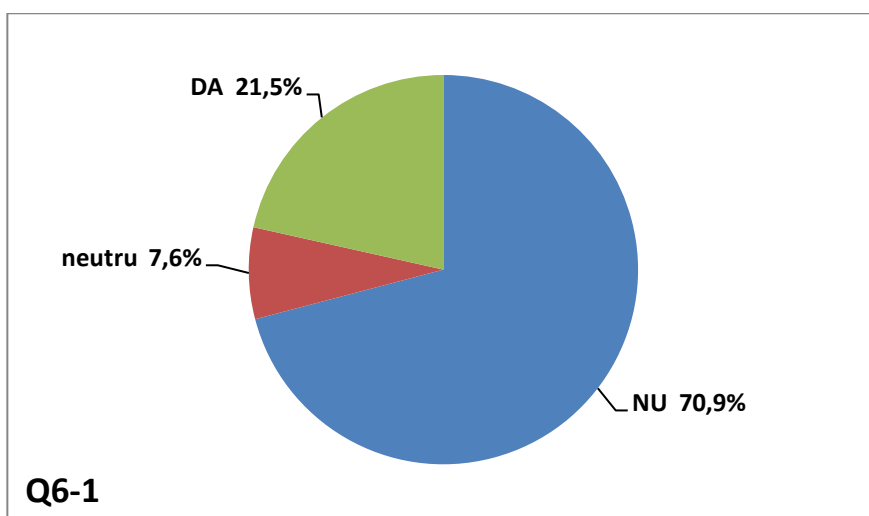
Q4-1. Al doilea obiectiv de referință din cadrul MCV prevedea: „Înființarea, potrivit angajamentelor, a Agenției Naționale de Integritate, cu atribuții în verificarea averilor și a potențialelor conflicte de interese, precum și cu competența de a adopta decizii cu caracter obligatoriu pe baza cărora să poată fi aplicate sancțiuni descurajatoare”. În opinia dumneavoastră, România a îndeplinit acest obiectiv:

Q5-1. Al treilea obiectiv de referință din cadrul MCV prevedea „Continuarea progreselor deja înregistrate în procesul de investigare cu imparțialitate a faptelor de mare corupție”. În opinia dumneavoastră, România a îndeplinit acest obiectiv:

Q6-1. Al patrulea obiectiv de referință din cadrul MCV prevedea „Continuarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul structurilor administrative la nivel local”. În opinia dumneavoastră, România a îndeplinit acest obiectiv:

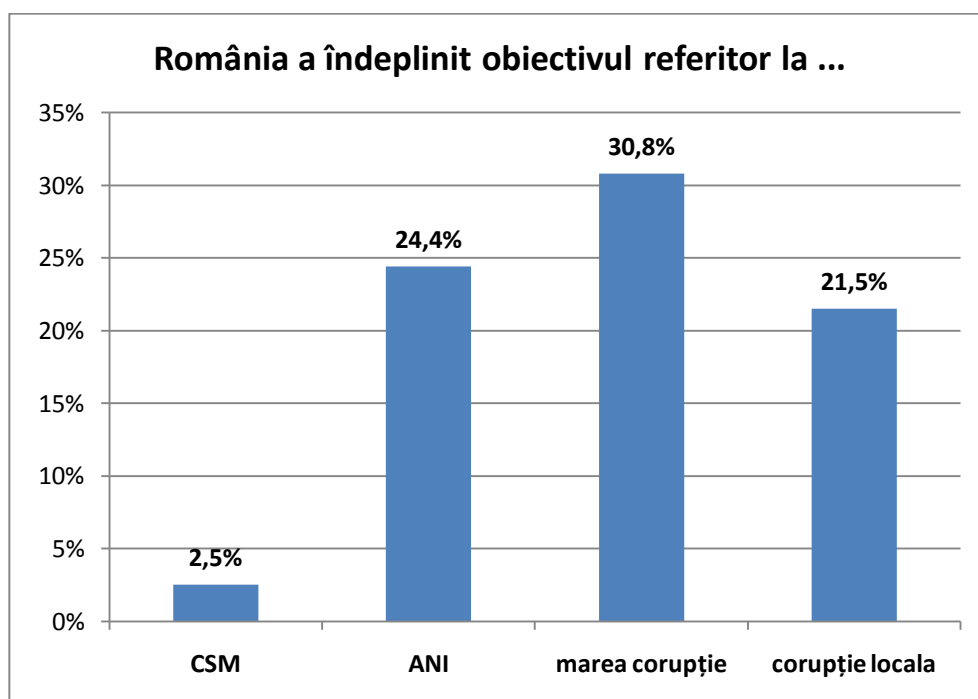

Analiză:

După cum se poate vedea și din graficul recapitulativ de mai jos, nici unul dintre cele patru criterii nu este considerat de măcar jumătate dintre respondenți ca fiind îndeplinit. Pesimismul pare a fi starea de spirit dominantă, totuși există diferențe de percepție, cu scorul negativ record pentru primul criteriu de referință, cel referitor la activitatea CSM și implementarea standardelor etice în justiție (doar 2,6% dintre respondenți raportează un progres și încă 6,5% sunt neutri). Totuși, unii dintre respondenți au observat în comentariilor lor evoluția pozitivă a CSM în cazul senatorului Cătălin Voicu și a poziției față de judecătorul de la Înalta Curte Florin Costiniu, implicat în acest

caz (vezi comentariile de mai jos). Deși au remarcat poziția CSM în acest caz, respondenții au evaluat totuși negativ instituția, considerând că un singur caz nu schimbă impresia lăsată de comportamentul anterior.

Un procent semnificativ mai mare, deși tot sub jumătate, raportează progrese în ce privește investigarea faptelor de mare corupție (30,8%). De remarcat că DNA ca instituție performează mai bine decât procentul privind îndeplinirea obiectivului doi, adică există un număr de respondenți care au o părere bună despre activitatea DNA fără a considera că România îndeplinește criteriul de referință, care ține și de alte instituții. Nu la foarte mare distanță se situează criteriul privitor la Agenția Națională de Integritate. Este de precizat că întrebările au fost trimise către respondenți în perioada imediat următoare deciziei Curții Constituționale, care a declarat neconstituționale articole din legea de funcționare a ANI. Respondenții au notat acest criteriu și sub impresia acestui eveniment și mulți au precizat acest lucru în comentariile libere care urmau acestei baterii de întrebări. Ultimele evoluții din cursul lunii mai – refacerea legii de funcționare în Parlament și retrimiteră a acestei prime versiuni de către Președintele Băsescu spre legislativ – nu au fost prinse în cercetare.

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților – Fragmente:

La al doilea obiectiv, decizia recentă a Curtii Constituționale a dus la scăderea scorului, dacă ANI își va pierde competențele atunci scorul trebuie să fie mult mai mic.

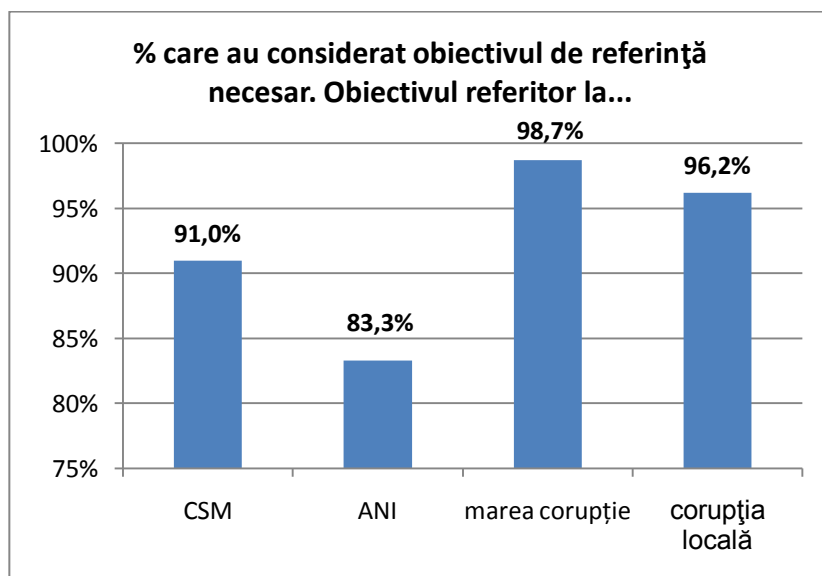
Decizia în premieră a CSM de a suspenda un judecător de la Înalta Curte în urma unor suspiciuni privind corupția, un prim gest semnificativ al CSM.

Obiectivele [de referință] sunt stabilite în termeni foarte generali iar progresele anticorupție înregistrate sunt afectate de politizare, încălcarea drepturilor omului (ex. înregistrări telefonice dispuse de către procurori în baza legii siguranței naționale sau în faza actelor premergătoare), campanii de manipulare a opiniei publice inițiate de procurori...

CSM rămâne o instituție cu alură mai degrabă sindicală. La asta se adaugă marile probleme de credibilitate, accentuate de ultimele alegeri ale conducerii.

La a treia întrebare am punctat prestația DNA.

2. Evaluare generală a obiectivelor de referință (utilitatea lor)

Analiză:

Această baterie de patru întrebări, câte una pentru fiecare obiectiv de referință, cerea respondenților să puncteze opinia față de obiective pe o scală de la „inutil” la „necesar”. În mod aparent paradoxal, tendința favorabilă obiectivelor este foarte puternică, cu o medie de 92,3% pentru cele patru întrebări, adică cei care tind să spună că obiectivele au fost necesare. Elementul paradoxal vine din faptul că în același timp, progresul înregistrat în atingerea acestor

obiective a fost punctat anterior ca fiind foarte modest. Înțelegem de aici că **respondenții privesc favorabil sarcinile pe care trebuie să le îndeplinească România și blamează lipsa de progres nu asupra obiectivelor în sine, ci asupra autorităților române** care ar trebui să demonstreze progres. Deși majoritatea este covârșitoare pentru fiecare dintre cele patru obiective, există totuși diferențe între ele, cu 98% considerând necesar obiectivul privind continuarea anchetelor de mare corupție și ceva mai puțini (83%) privind favorabil obiectivul legat de existența și funcționarea Agenției Naționale de Integritate.

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților - Fragmente:

Toate cele patru obiective au atins domenii cheie și au forțat România să ia masuri, au păstrat interesul pentru lupta anticorupție care altfel ar fi fost total compromisă.

Întreg MCV a fost util României care, fără constrângerile Comisiei Europene, probabil nu ar fi luat anumite măsuri. În ciuda restanțelor, întârzierilor și poticnelilor înregistrate periodic de Comisia Europeană, totuși România ia măsuri pentru reformarea justitiei și lupta anticorupție, chiar dacă nu este întotdeauna convingătoare.

Din păcate Comisia Europeană a închis ochii la abuzurile și lipsa de transparență a luptei anticorupție iar rapoartele de monitorizare nu au fost conectate de fiecare dată cu realitățile din România.

Fără aceste obiective situația luptei pentru integritate și împotriva corupției ar fi revenit la situația dinainte de anul 2005.

Consider ca toate sunt necesare. Din punctul meu de vedere cred ca este o problemă în sensul că aceste instituții se mobilizează mai mult când sunt monitorizate, activitatea lor crescând în preajma raportului de țară.

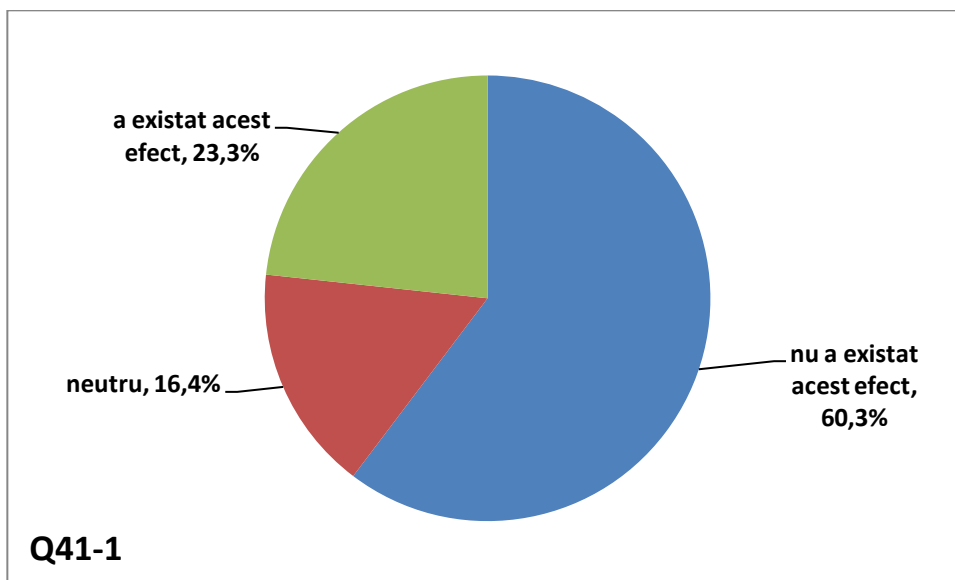
Toate obiectivele au fost necesare, dar s-au dovedit, în cele din urmă... inutile. Au fost necesare măcar pentru a identifica piedicile, rezistența la reformă și pe cei care se opun. Respectiv pe înalții magistrați și pe parlamentari.

III. Impactul MCV asupra mediului politic

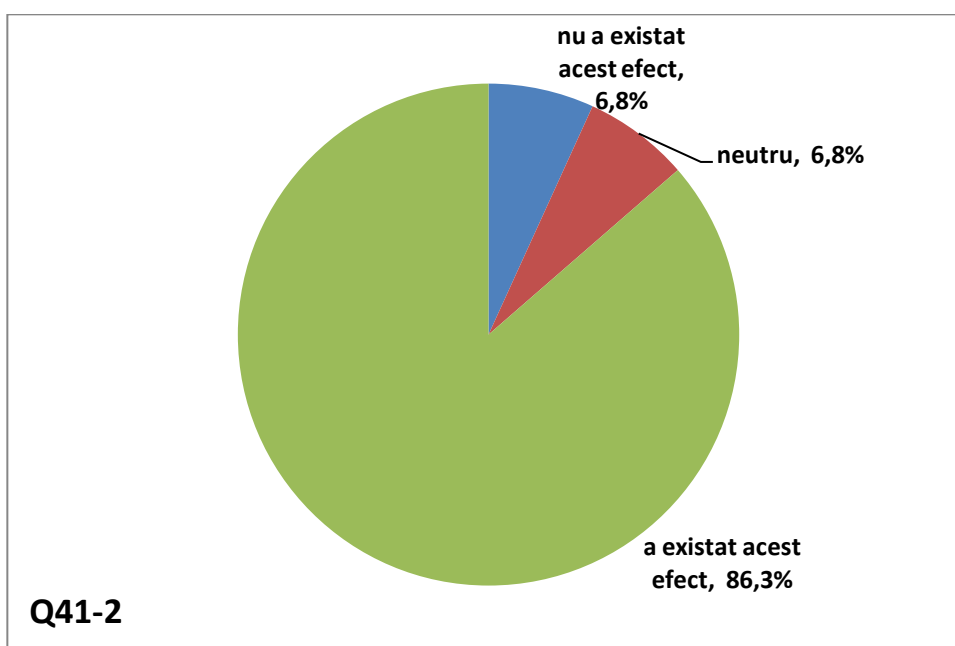
1. Modalități de manifestare a influenței UE

În literatura academică există diverse modalități punctuale în care influența UE se manifestă asupra țărilor candidate sau recent aderate. În cazul politicilor anticorupție din România considerați că a existat un efect de:

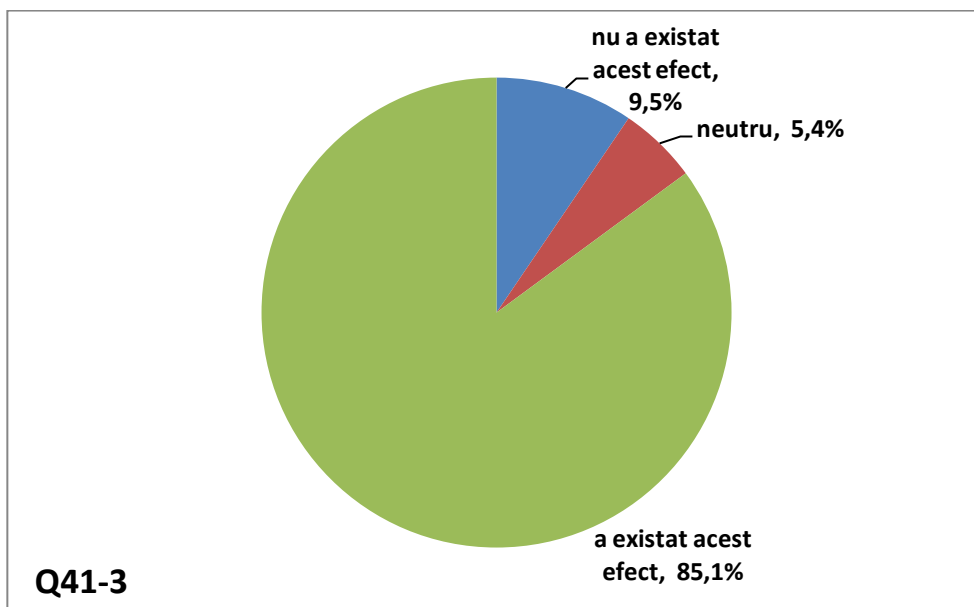
Q41-1. Avantajare a unui tip de politician mai onest?

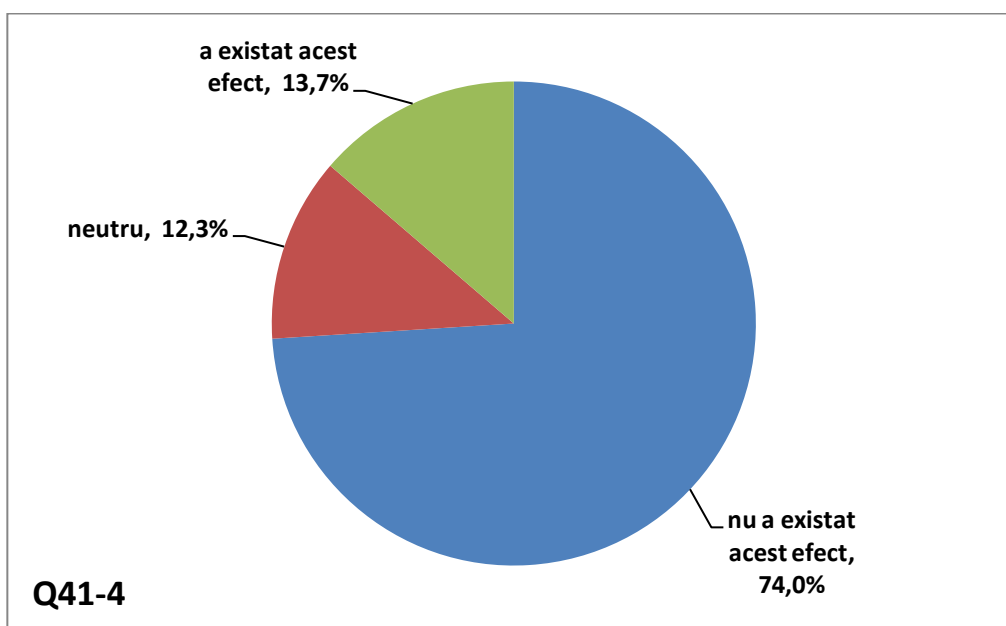
Q41-2. Creștere a importanței subiectului "corupție" pe agenda publică?

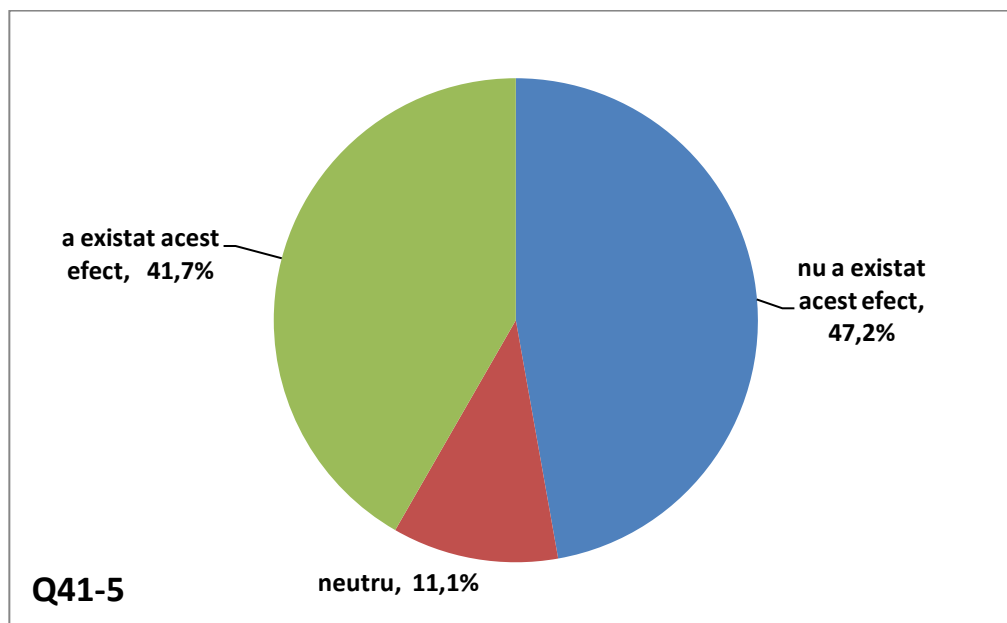
Q41-3. Schimbare a discursului anumitor actori politici referitor la tema "corupție"?

Q41-4. Schimbare a modului în care partidele își selectează candidații la alegeri, cu accent pe onestitate?

Q41-5. Avantajare electorală a anumitor forțe și / sau actori politici?

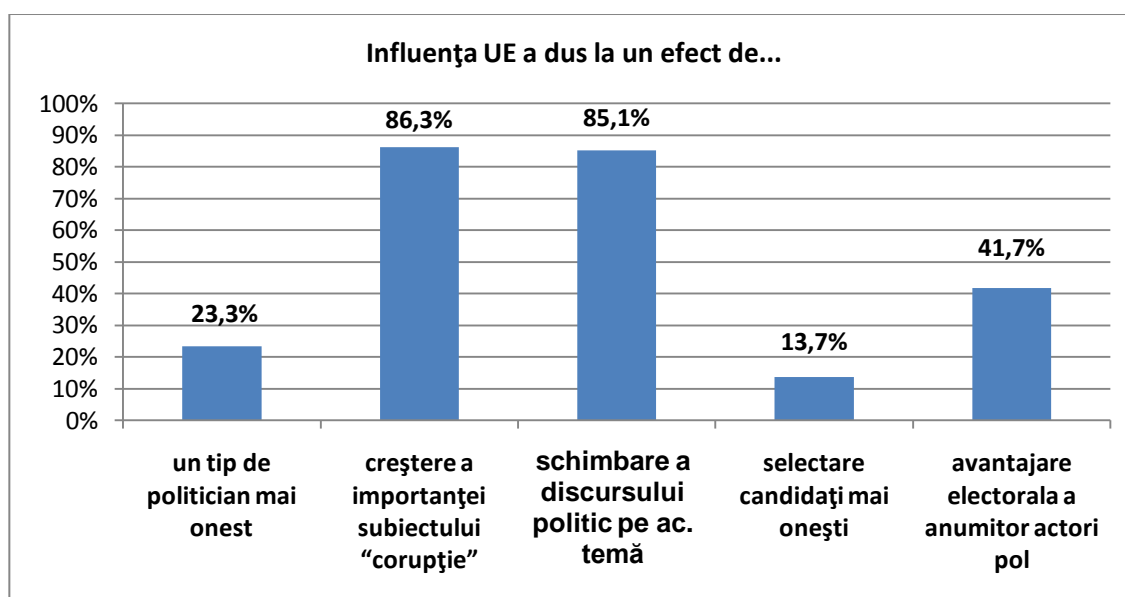
Analiză:

Din cele cinci efecte posibile pe care le-am testat prin întrebările noastre, se remarcă o discrepanță masivă între al doilea și al treilea pe de o parte și celelalte, de cealaltă parte. După cum se poate vedea din graficul de mai jos, respondenții cred că existența MCV a menținut sau crescut tema „corupție” pe agenda publică (86%) și că a dus la schimbarea discursului pe această temă din partea politicianilor sau a unora dintre ei (85% sunt de această părere). În schimb, procentele scad dramatic când vine vorba despre schimbări reale în comportamentul forțelor politice: doar 23% cred că MCV a dus la promovarea unui tip de politician mai onest și chiar mai puțin (13%) cred că a influențat modul în care partidele își selectează candidații pentru alegeri, în sensul promovării unor mai onești. Se observă deci un scepticism pregnant al respondeților față de politicieni și domină opinia că deși MCV a influențat agenda publică și deci și a politicianilor, schimbările nu s-au produs și dincolo de suprafață, în comportamentul lor.

Apare deci o problemă interesantă: **dacă MCV și UE în general au avut un impact considerabil în ce privește agenda, apare o presiune pe termen lung asupra politicianilor, pentru schimbarea comportamentului?** E o întrebare la care un sondaj ca acesta nu poate răspunde, așa că rămânem doar cu constatarea unei adevărate rupturi percepute de către respondenți între ceea ce spun și ceea ce fac politicienii români în materie de corupție. Oricum, analiza statistică arată o așteptare pozitivă dinspre MCV măcar în ce privește agenda publică. Corelația dintre cele două întrebări arată că respondenții care spun că MCV a dus mai degrabă la creșterea importanței

corupției pe agenda publică tind să creadă și că cele patru criterii de referință au fost utile (detalii despre corelație în notă²).

În ce privește al cincilea posibil efect testat (avantajarea electorală a anumitor forțe sau actori politici), ne-am asumat de la bun început o oarecare ambiguitate a formulării. Scopul întrebării a fost acela de a măsura percepția unei influențe (sau lipsa acesteia) din partea MCV asupra rezultatelor electorale. Din acest motiv, am lăsat la latitudinea respondenților interpretarea modului în care se manifestă această posibilă influență. Cei mai mulți, dar nu o majoritate, au considerat că acest efect nu a existat. Pentru cei care, totuși destul de mulți – 41%, au crezut că există acest efect, am inclus și o întrebare deschisă suplimentară, ale căror răspunsuri au fost sintetizate mai jos.

² Corelația dintre efectul UE asupra creșterii importanței subiectului corupție pe agenda publică și evaluarea utilității pentru primul criteriu de 0,29 semnificativă la $p = 0,01$., pentru al doilea criteriu de 0,25 semnificativă la $p = 0,04$, de 0,25 semnificativă la $p = 0,03$ și de 0,26 semnificativă la $p = 0,02$.

Ne puteți explica modalitățile concrete prin care s-a manifestat avantajarea electorală a anumitor forțe și / sau actori politici (unde a fost cazul)? (răspuns deschis)

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților - Fragmente:

Liderii din România interesați de sprijinirea luptei anticorupție au putut folosi condiționalitățile pre și post aderare ca instrumente de presiune pentru reforma asupra clasei politice în special. Opinia publică a avut în UE un reper independent, extern, pentru a înțelege mai bine situația prezentată ambiguu, uneori univalent în media.

UE nu a putut impune actori politici onești ci doar a avantajat actorii politici care au știut să profite de tema corupției lansată și susținută de UE.

Politicienii au vorbit "frumos", ca să dea bine doar în ochii alegătorilor, nici măcar în fața instituțiilor UE. Corupția a fost o temă de campanie electorală importantă doar datorită lui Traian Băsescu. PSD și PNL s-au raliat de nevoie, dar de făcut politicienii au făcut tot ce au știut ei mai bine. Nici PD-L nu a fost mai breaz. Nu cred că partidele se tem de UE decât în măsura în care România ar fi sancționată mai aspru iar vina ar cădea asupra lor.

Anticorupția este un trend, un cuvânt lipsit de conținut, dar care dă încă bine la oameni. Oamenii adoră să facă pe justițiarii sau îi aplaudă pe cei care declamă acest lucru.

Nu cred că au fost efecte senzaționale. Mai degrabă a existat o punere în umbră a efortului general de adecvare a administrației României la UE. Justiția a fost mult prea mediatizată. Efectele au fost muuuuuult prea reduse calitativ și la nivelul percepției publice.

Ca temă electorală, utilizat intensiv, imperativul "luptei contra corupției" a furnizat un avantaj decisiv forțelor politice care aveau un dosar de corupție mai subțire asupra celor care aveau corupți mai mulți și mai vizibili. N-a produs însă efecte sistemice semnificative.

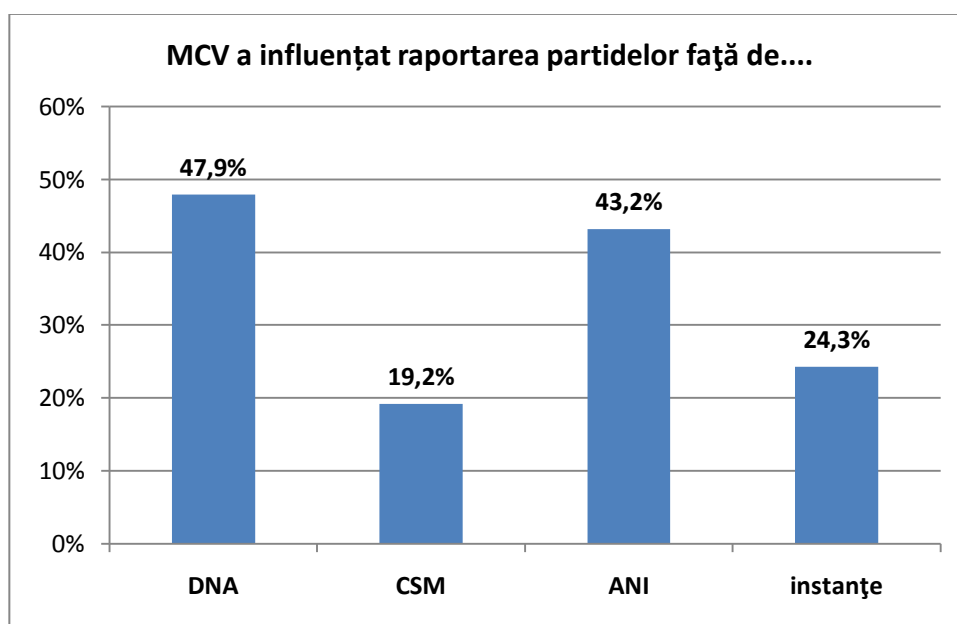
PDL + Traian Băsescu au jucat cel mai bine cartea retoricii anti-corupție. A rămas însă, în bună măsură, doar atît - retorica.

Au fost impuse de către UE standarde anticorupție care au obligat politicienii să implementeze în legislație măsuri anticorupție și au generat un discurs public mai de substanță pe această temă.

2. MCV și partidele politice

MCV a influențat:

- Modul în care partidele politice se raportează la activitatea DNA?
- Modul în care partidele politice se raportează la activitatea ANI?
- Modul în care partidele politice se raportează la activitatea CSM?
- Modul în care partidele politice se raportează la activitatea instanțelor judecătorești?

Analiză:

Așa cum am explicat în capitolul metodologic, această baterie de întrebări măsoară doar impactul MCV, fără a face prezumții asupra modalității concrete de influență asupra partidelor politice. Totuși din întrebarea deschisă de completare, cei mai mulți respondenți sugerează că existența MCV a acționat în direcția protejării DNA și ANI față de presiunile politice, de aici probabil și scorurile mai mari înregistrate în cazul celor două instituții. Această interpretare este totuși susținută și prin mijloace statistice de analiză. Pentru a înțelege prezumțiile acestor răspunsuri, am corelat aceste întrebări cu răspunsurile legate de necesitatea criteriilor de referință și cu cele despre eficiența instituțiilor (din bateria următoare de întrebări). Astfel:

- **Cei care consideră că MCV mai degrabă a avut un impact asupra modului în care se raportează partidele la DNA, tind totodată să creadă în utilitatea criteriului de referință numărul doi (privitor la anchetele de mare corupție), tind să spună că DNA este o instituție care își îndeplinește rolul pentru care a fost creată și de asemenea tind să spună că Înalta Curte de Casație și Justiție nu joacă un rol pozitiv în descurajarea actelor de corupție (detalii despre aceste trei corelații în nota³). Dacă cei care cred că MCV a schimbat modul de raportare al partidelor față de DNA tind să aibă și o părere mai bună**

³ Valorile corelațiilor sunt de 0,28 semnificativă la $p=0,018$ (cu utilitatea criteriului nr.2), 0,31 semnificativă $p=0,007$ (cu evaluarea funcționării DNA) și de - 0,25 semnificativă la $p=0,03$ (cu evaluarea ÎCCJ) .

despre DNA, putem confirma concluzia de sus, anume că efectul MCV a împiedicat partidele să obstrucționeze activitatea DNA.

Întrucât nu există o opinie unanimă asupra activității DNA și CSM, va rugăm să folosiți acest spațiu pentru comentarii care să nuanțeze răspunsul la întrebare.

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților - Fragmente:

Partidele au atitudini diverse. PSD și PNL sunt mult mai sceptice față de DNA, ANI și mai favorabile CSM. PDL - invers, nu în ultimul rând și fiindcă este la guvernare în prezent.

La DNA a funcționat în sensul descurajării unor demersuri radicale precum desființarea instituției. Prin faptul că evaluările [Comisiei Europene] au fost întotdeauna pozitive cu privire la DNA, detractorii acestei instituții au fost lipsiți de argumentul ineficienței.

La nivel public, prin influența UE, a ajuns o blasfemie să critici DNA și ANI iar actorii politici s-au conformat adoptând un discurs ipocrit de sprijin pentru aceste instituții al caror derapaj este evident.

Nu consider că MCV a influențat foarte mult toate aceste aspecte și relații, dovadă și declarațiile politice făcute de lideri marcanți, în special PSD, pe această temă. Cu toate acestea, fără MCV nu s-ar fi făcut nici puținul care s-a făcut. România are nevoie de supraveghere externă, fără discuție.

DNA a fost instituția cea mai expusă în raport cu partidele politice, dezvoltându-se în timp o puternică polarizare față de această instituție. O parte a spectrului politic susține DNA, chiar și când proprii membri îi cad "victime", în timp ce cealaltă parte întreprinde gesturi făcuse de intimidare și slăbire. Față de CSM s-a adoptat o atitudine mult mai neutră.

CSM este prea protectiv cu magistrații săi și acționează doar atunci când este presată de împrejurări. DNA a început multe cazuri de corupție la nivel înalt dar nu a finalizat aproape nici unul. În consecință, nu este atât de eficientă pe cât ar trebui. Își face treaba pe jumătate.

DNA a deschis mari dosare de corupție indiferent de apartenența politică a inculpaților, fapt pentru care este temută de politicieni și nu rezistă decât datorită susținerii președintelui Băsescu și a UE.

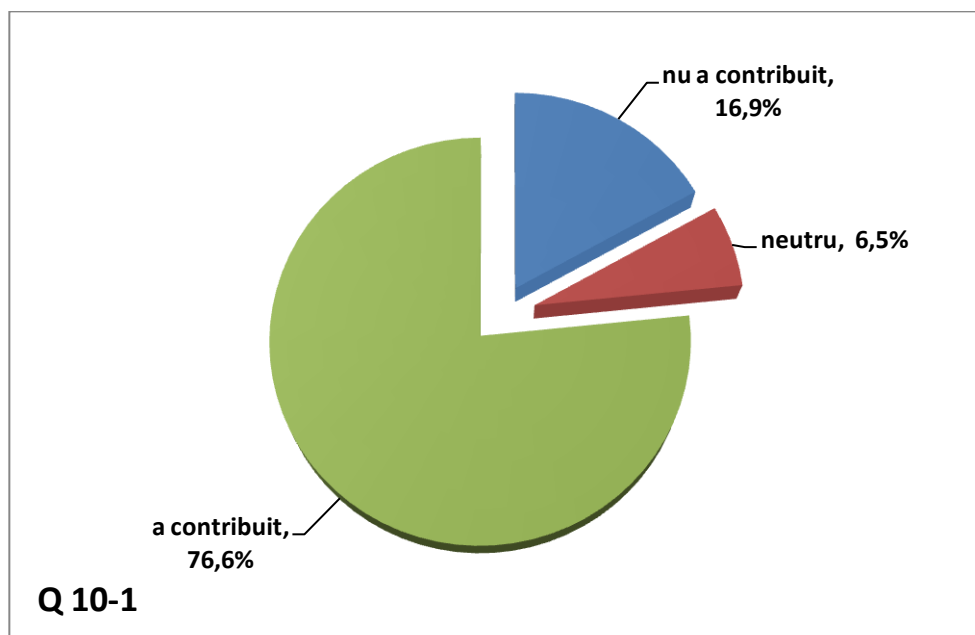
Consiliul Superior al Magistraturii funcționează ca o instituție care emite certificate de bună-purtare pentru magistrați incompetenți sau corupți.

Fără excepție, partidele, nucleele lor de putere, percep toate aceste instituții ale statului ca pe niște adversare, nu ca pe niște aliate.

IV. Impactul MCV asupra mediului instituțional

1. Evaluare a impactului concret al MCV

Q10-1. În rapoartele sale regulate elaborate în cadrul MCV, Comisia Europeană analizează activitatea DNA și evoluția anchetării cazurilor de corupție la nivel înalt. Dvs. considerați că existența MCV a avut o contribuție la continuarea anchetelor de corupție la nivel înalt?

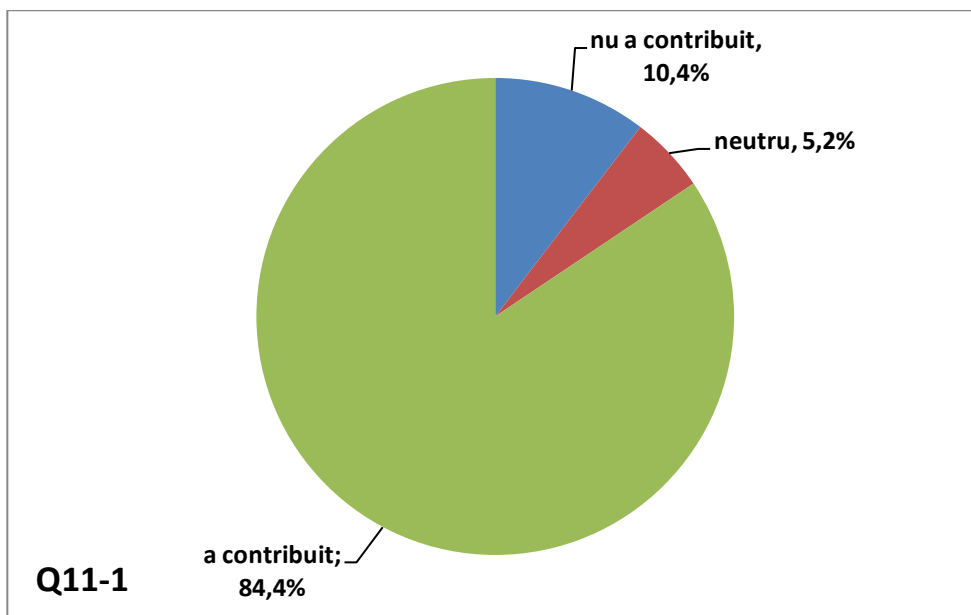

Analiză:

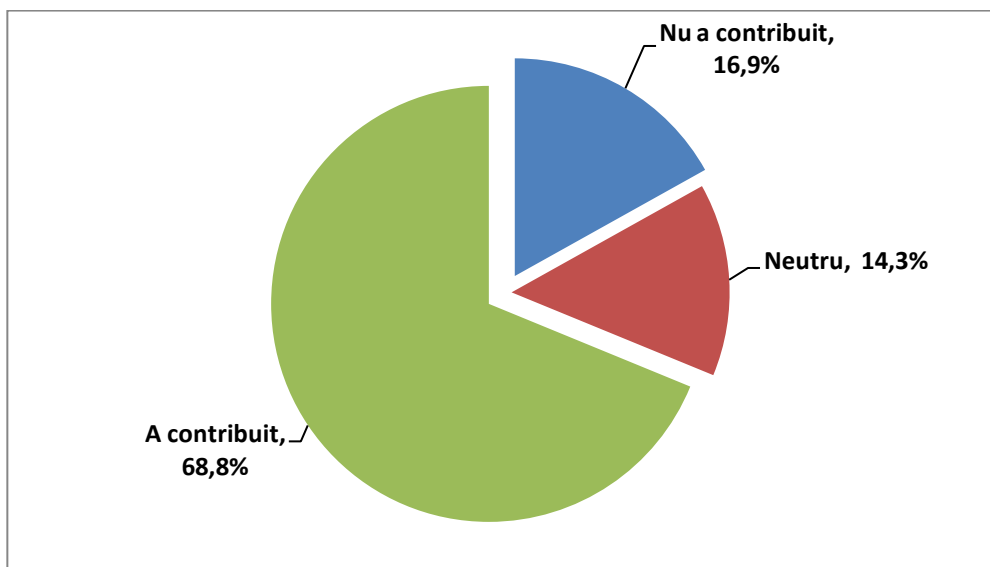
Există o corelație pozitivă semnificativă statistic⁴ între răspunsurile la întrebarea legată de contribuția MCV la continuarea anchetelor de corupție la nivel înalt și răspunsurile privind existența unor progrese în acest domeniu (din prima baterie de întrebări). Cu alte cuvinte, cei care cred că MCV a ajutat lupta cu marea corupție, tind să creadă și că lucrurile s-au îmbunătățit. Totuși, procentul celor care consideră că s-au făcut progrese este mult mai mic decât al celor care apreciază impactul MCV, ceea ce indică o logică similară celei menționate anterior: MCV a ajutat, s-au făcut progrese, însă suntem departe de ceea ce ar trebui să se întâmple.

⁴ Corelația este de 0,412 semnificativă statistic la $p=0,0002$.

Q11-1. În aceleași rapoarte, Comisia Europeană identifică anumite bariere ridicate în anchetarea și judecarea cazurilor de corupție de înalt nivel. De pildă, în raportul din 4.2.2008, CE a comentat negativ proiectul legislativ de modificare a Codului de procedură penală în care autorizarea percheziționării, interceptării sau înregistrării comunicațiilor ar fi trebuit să aibă loc doar cu informarea prealabilă a suspectului. În final, proiectul nu a intrat în vigoare. Credeți că existența MCV și criticile aduse de Comisie au avut o contribuție la abandonarea acestei variante?

O comparație în timp a cifrelor cuprinse în rapoartele CE arată că numărul de dosare asupra cărora Parlamentul nu și-a dat acordul sau a votat negativ a scăzut în timp în perioada 2007 – 2010, ajungând în situația să existe mai multe dosare aprobate decât respinse sau blocate. Dvs. considerați că existența MCV a avut o contribuție la această evoluție?

În opinia dvs, ce alți factori au contribuit la această evoluție?

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților - Fragmente:

Presiunile opiniei publice, schimbarea componenței Parlamentului.

Presiunile mediatice ale Președintelui, schimbarea puterii (intrarea PNL în opoziție, știută fiind înțelegerea tacită cu PSD) dezvăluirile apărute în presă, chiar și pe surse.

La un anumit nivel se face din ce în ce mai mult simțită o anumită presiune socială. Deși corupția are un grad de acceptabilitate foarte mare, există din ce în ce mai multe persoane care se manifestă împotriva actelor de corupție.

Parlamentul a fost supus unei presiuni din partea opiniei publice pentru a își da acordul în orice condiții. Pentru a obține această presiune publică DNA a scurs probe și, cu ajutorul unor oameni din presa și ONG-uri, a menținut o stare de presiune socială.

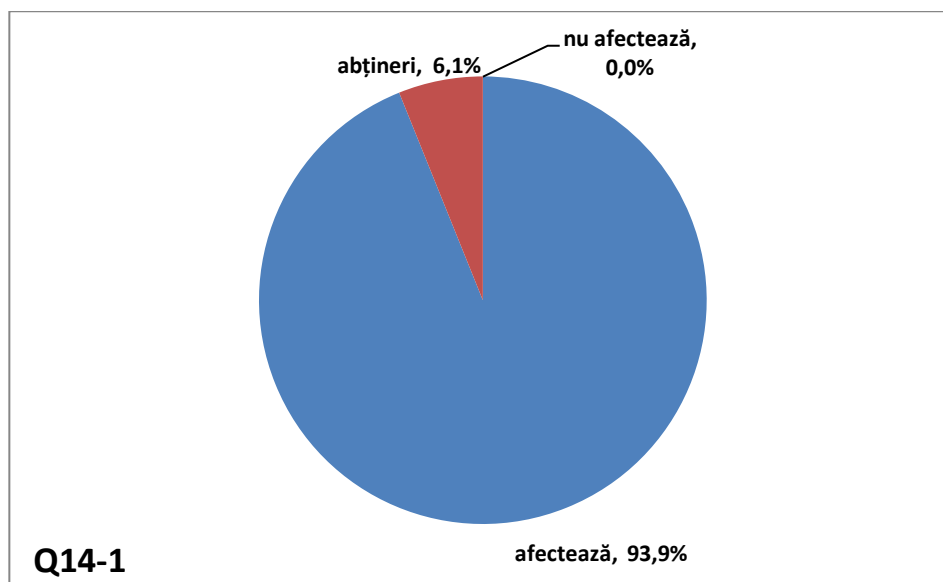
Lupta internă din partide, în care există diferite tabere care își doresc puterea și influența a dus la votul pozitiv al Parlamentului asupra unor dosare.

Rundele succesive de alegeri - cinci numai în perioada 2007-2009 - care au determinat partidele să opteze mai degrabă pentru conservarea imaginii publice decât pentru protejarea unor membri, dar și alcătuirea noului legislativ printr-un sistem electoral bazat pe vot uninominal.

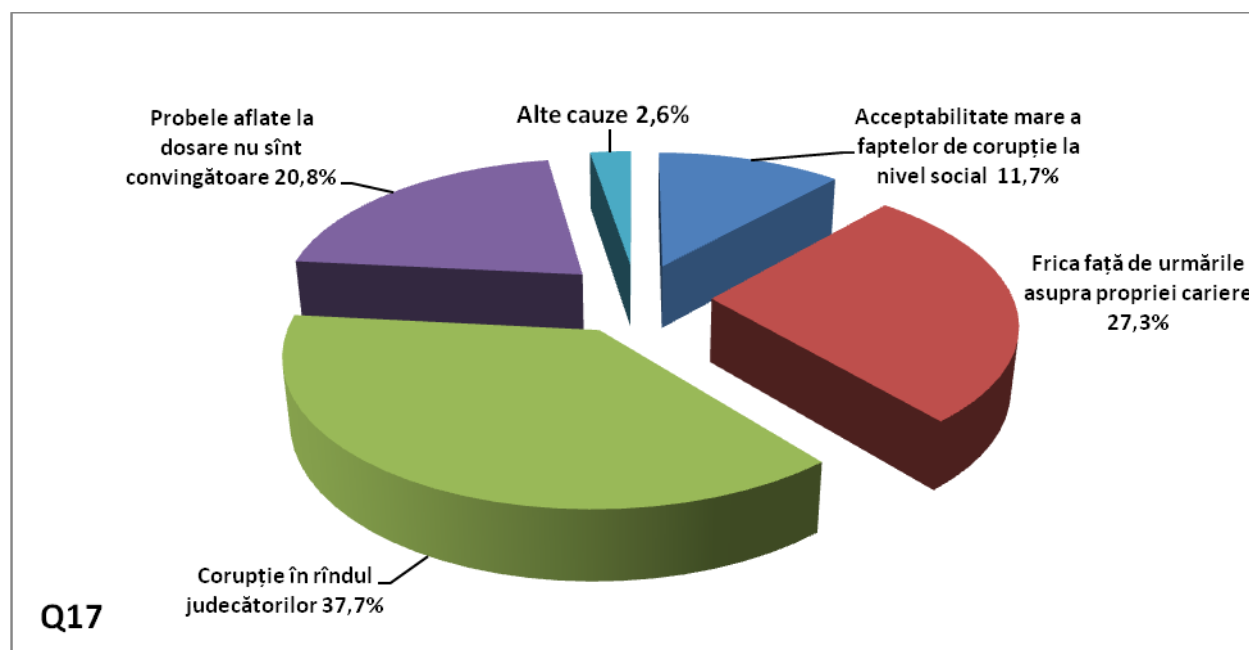
Evoluția, deși puțin sesizabilă, a sistemului politic din România. Presiunile făcute de Președintele Băsescu

2. Studii de caz

Q14-1. Rapoatele Comisiei Europene critică lipsa de severitate a sentințelor judecătorești pentru cazurile de corupție. Ultimul raport al CE (23.03.2010) constată că jumătate din condamnările pentru acte de corupție au primit pedeapsa minimă prevăzută de lege și că trei sferturi au fost sentințe cu suspendarea efectuării pedepsei. Dvs. credeți că sentințele minime și / sau cu suspendare afectează eficiența politicilor anticorupție?

Q 17. După părerea dvs, care e cea mai importantă cauză pentru care judecătorii dau sentințe blânde în aceste cazuri

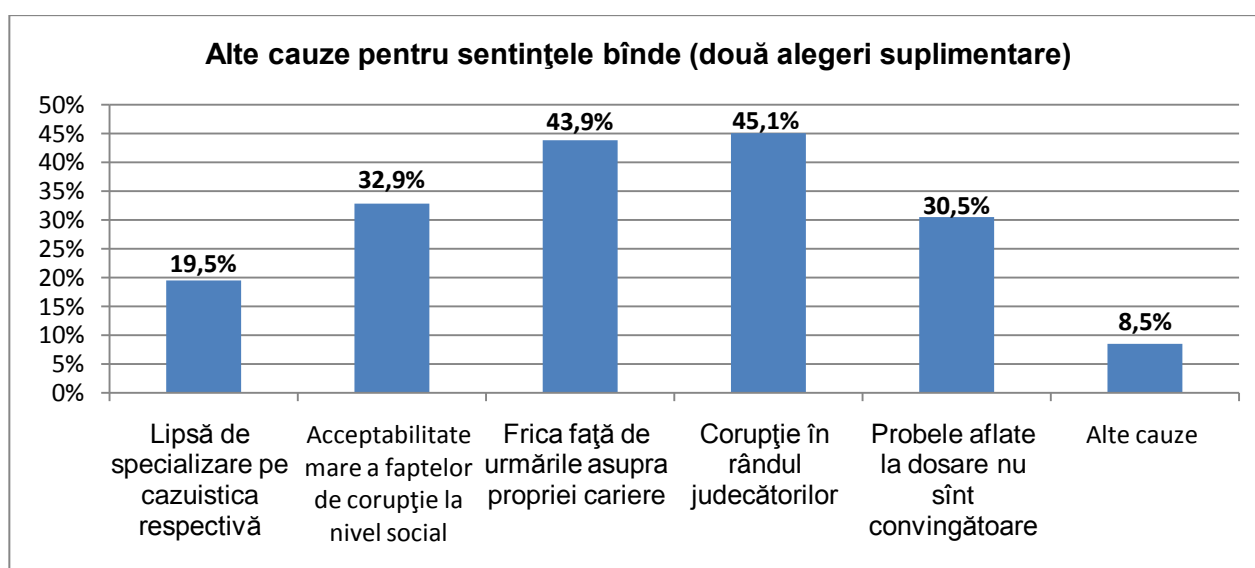

Analiză:

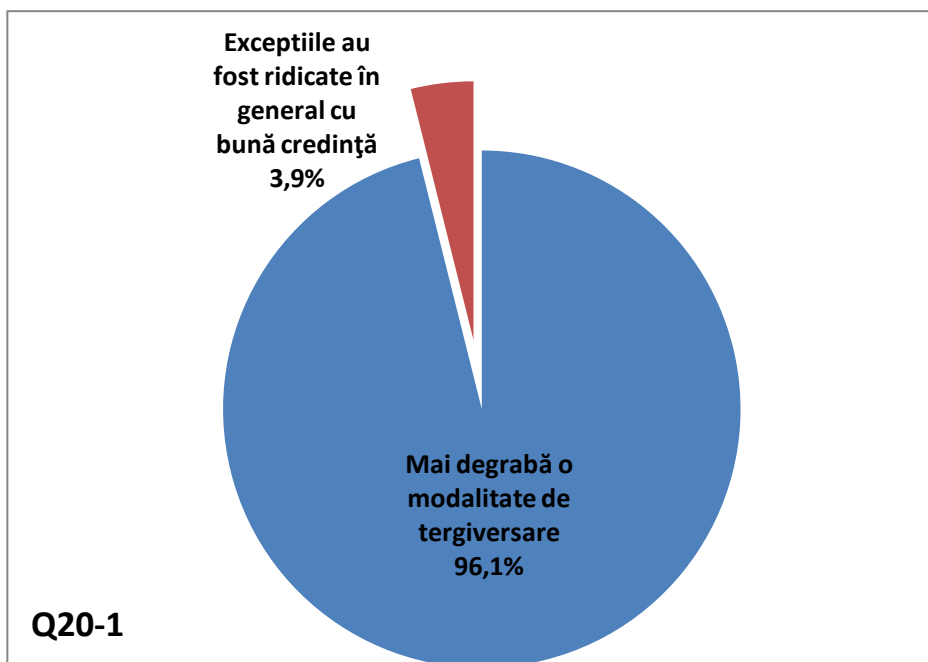
O majoritate covârșitoare a respondenților consideră că sentințele judecătorești prea blânde sunt de natură să afecteze eficiența politicilor anticorupție, acceptând astfel argumentul repetat al Comisiei Europene că practica sancționării celor găsiți vinovați de corupție cu pedepse minimale sau cu suspendare elimină elementul de descurajare. Opiniile sunt împărțite în ce privește posibilele cauze ale acestui fenomen, dar se remarcă plasarea pe primul loc a corupției în rândul judecătorilor (37%) și la ceva distanță abia frica față de urmările asupra propriei cariere. Adunând procentele celor două cauze, avem o majoritate care învinovățește limpede judecătorii, în timp ce cauzele care nu țin de judecători sunt la distanță – 20% blamează procurorii pentru modul de constituire a dosarelor și alte 11% atmosfera socială generală privitoare la corupție. Problema de imagine pe care o au judecătorii este confirmată și de întrebarea următoare, unde respondenții au putut alege două alte cauze pentru sentințele blânde și din nou majoritatea s-a îndreptat spre cauzele atribuibile judecătorilor.

Am corelat răspunsurile la întrebarea de mai sus cu altele și a rezultat că **cei care consideră ca motiv corupția în rândul judecătorilor tind să considere că s-au făcut mai degrabă puține progrese în aplicarea criteriilor de referință și să evalueze mai degrabă negativ activitatea CSM și a ÎCCJ**. Însă nu există nici o corelație semnificativă statistic nici cu evaluarea DNA, a Parlamentului sau cu utilitatea obiectivelor de referință. Acest lucru sugerează din nou că respondenții au opinii diferențiate legate de instituții și că există o consistență a evaluărilor și a legăturilor dintre evaluări pe subiecte/domenii. Faptul ca nu exista o singură dimensiune pe care să se structureze diferențele mărește credibilitatea interpretării datelor ca fiind legată de substanța întrebărilor, de o evaluare bazată pe expertiză și nu (exclusiv) pe partizanat.

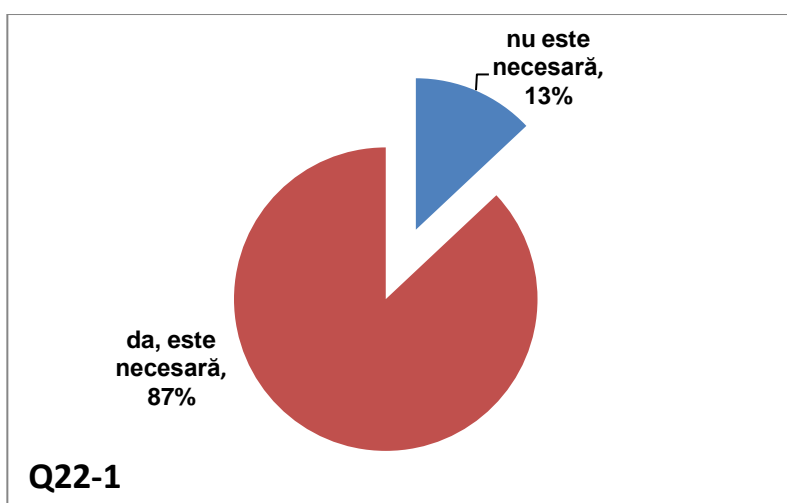
Ce alte cauze vi se mai importante? (două alegeri)

Q20-1. O altă problemă comentată de rapoartele Comisiei Europene o reprezintă excepțiile de neconstituționalitate. De pildă, în ultimul raport (23.03.2010) se spune că “în toate cazurile privitoare la inculpați de nivel înalt s-a ridicat cel puțin câte o excepție de neconstituționalitate. Deși Curtea Constituțională a respins practic toate aceste excepții, multe cazuri au fost întârziate cu mai mult de 6 luni până la judecarea excepției”. Dvs. credeți că aceste excepții de neconstituționalitate sunt ridicate cu bună credință sau reprezintă doar o modalitate de a tergiversa procedurile judiciare?

Q22-1. Tot referitor la excepțiile de neconstituționalitate, același raport amintește că din septembrie 2009 există două inițiative legislative prin care procesele nu vor mai fi suspendate pe perioada judecării excepțiilor de neconstituționalitate. Dvs. credeți că o asemenea schimbare legislativă este necesară?

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților privind excepțiile de neconstituționalitate - Fragmente:

În cadrul unor procese chiar se impune suspendarea acestora pe durata judecării excepțiilor de neconstituționalitate.

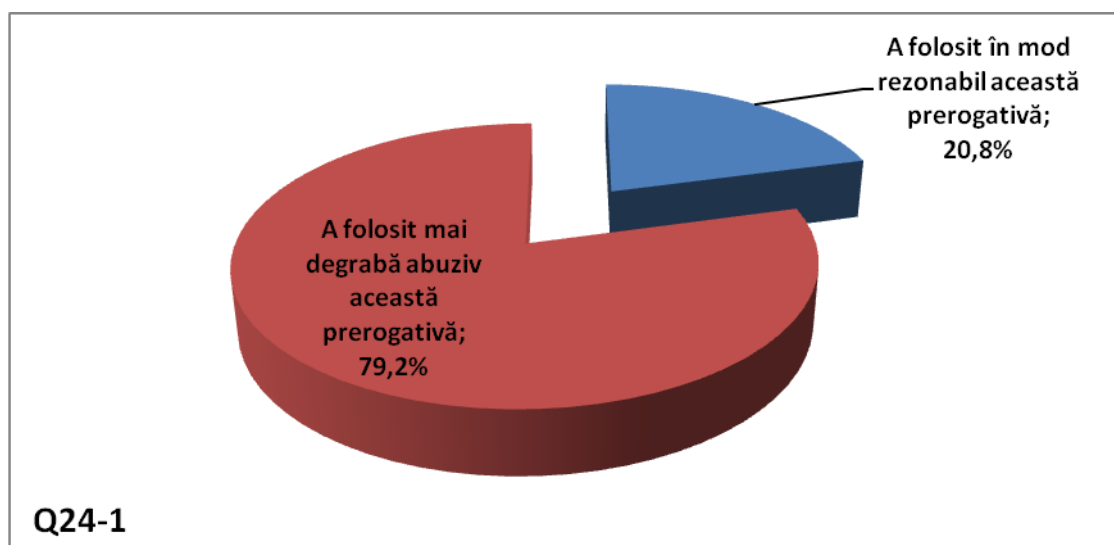
Comisia juridică a Senatului a aprobat deja un amendament prin care excepțiile de neconstituționalitate nu vor mai putea duce la suspendarea proceselor, ceea ce demonstrează că MCV produce efecte - încet, dar le produce.

Excepția de neconstituționalitate a înlocuit cu succes defunctul recurs în anulare. Având în vedere și deciziile contradictorii ale Curții Constituționale rezultate din spețe similare de "excepție de neconstituționalitate", consider că aceasta ar trebui regândită ca normă și aplicabilitate.

În privința excepțiilor de neconstituționalitate și a procedurii penale, ar trebui să se introducă o etapă procesuală în fața instanței, în care să se epuizeze, într-un termen rezonabil, toate excepțiile (de orice natură), după care să se intre rapid pe fond... Din păcate, nici noile coduri nu rezolvă această problemă, iar ideea de a nu mai suspenda judecata pe perioada ridicării excepției poate conduce la alte dandanale.

3. Percepția asupra instituțiilor

Q24-1. O problemă care apare repetat în rapoartele CE este blocarea în Parlament a cazurilor în care sunt anchetați miniștri sau foști miniștri, actuali parlamentari. Dvs. considerați că Parlamentul Român și-a folosit în mod rezonabil prerogativa de a-și da acordul față de anchetarea unui membru al său?

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților privitoare la Parlament - Fragmente:

În legătură cu punctul ultim: Parlamentul nu și-a dat acordul în cazul lui Adrian Nastase, dar și-a dat acordul (la limită) în cazul lui Cătălin Voicu.

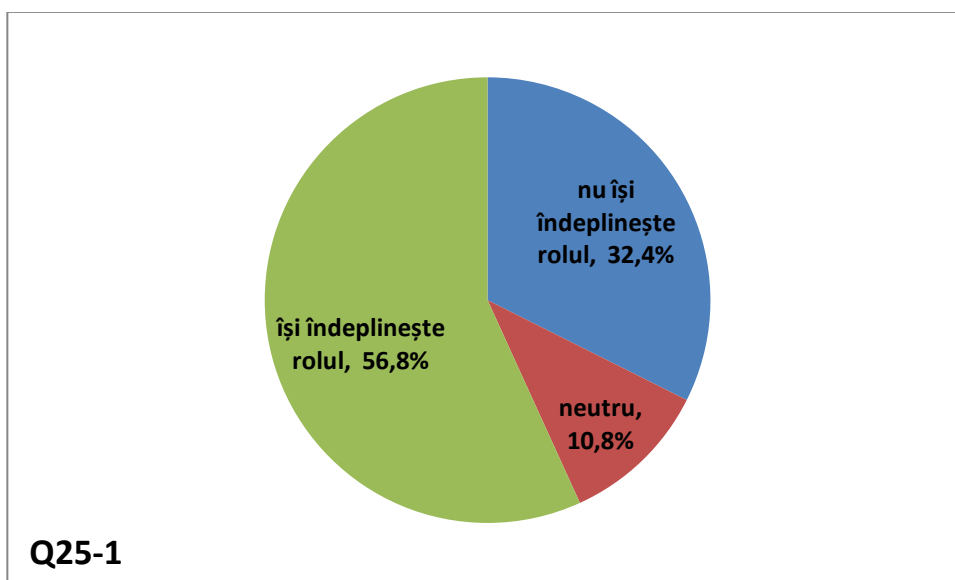
Parlamentul n-ar trebui să aibă aceste prerogative.

Problema este depășită având în vedere votul Senatului în cazul Voicu și abordarea principalelor partide pe această temă, care au făcut progrese substanțiale. Situația s-ar fi îmbunătățit mai curând dacă discursurile anti-corupție ale unor înalți responsabili nu ar fi ostilizat în mod inutil o serie întreagă de parlamentari dispuși în alte condiții să conlucreze.

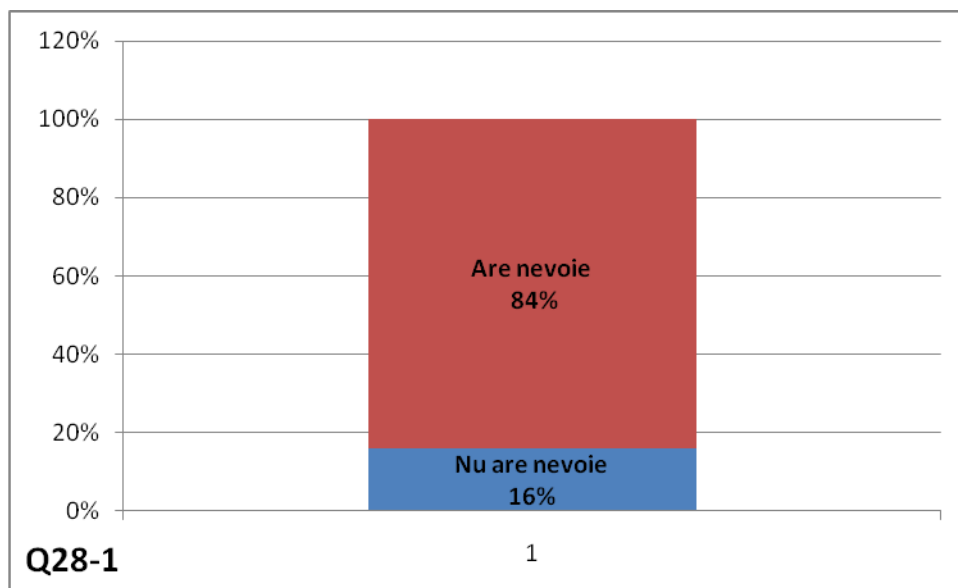
Sub presiunea MCV, am constatat că în ultima perioadă Parlamentul a făcut progrese în abordarea cazurilor în care sunt anchetați miniștri / foști miniștri sau chiar senatori / deputați. Tentative de tergiversare a procedurilor există însă în continuare, cu precădere în cazurile care provin din zona puterii (cel mai recent exemplu: cererea de percheziție informatică în cazul fostului ministru al Tineretului, Monica Iacob-Ridzi).

Direcția Națională Anticorupție

Q25-1. Considerați că Direcția Națională Anticorupție este o instituție care își îndeplinește rolul pentru care a fost creată?

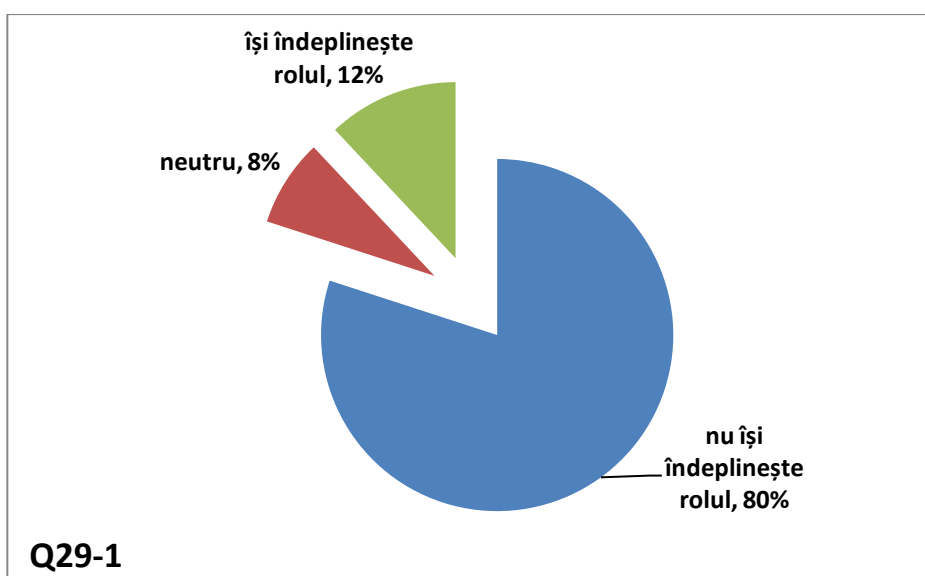

Q28-1. Există două perspective asupra modului de gestionare a luptei cu corupția la nivel înalt. O perspectivă spune că în țările cu corupție sistemică este nevoie de instituții speciale, cu puteri și resurse autonome care să vizeze doar corupția la nivel înalt. Această perspectivă a dus la crearea PNA (ulterior DNA), cu sprijinul Comisiei Europene. O altă perspectivă spune că anchetele de mare corupție ar trebui făcute de parchetele obișnuite. Dvs. personal tindeți să credeți că România are nevoie de o instituție specială:

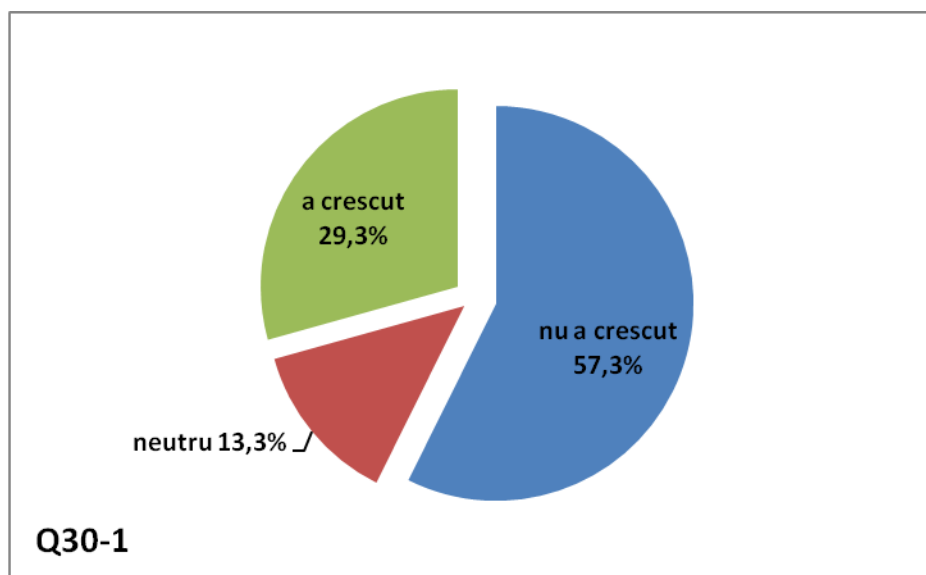

Consiliul Superior al Magistraturii

Q29-1. Considerați că CSM este o instituție care își îndeplinește rolul pentru care a fost creată?

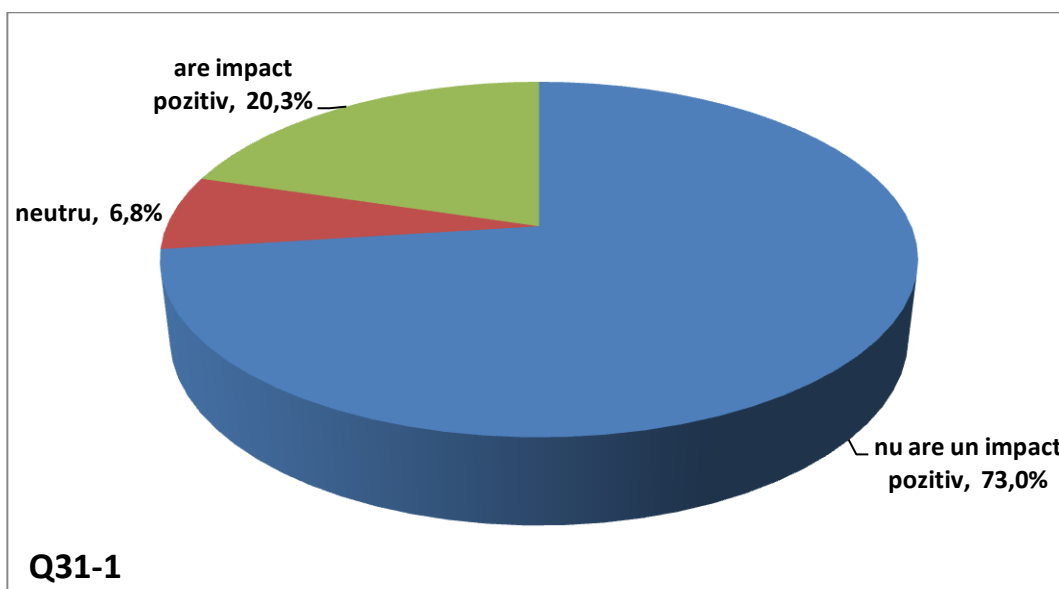

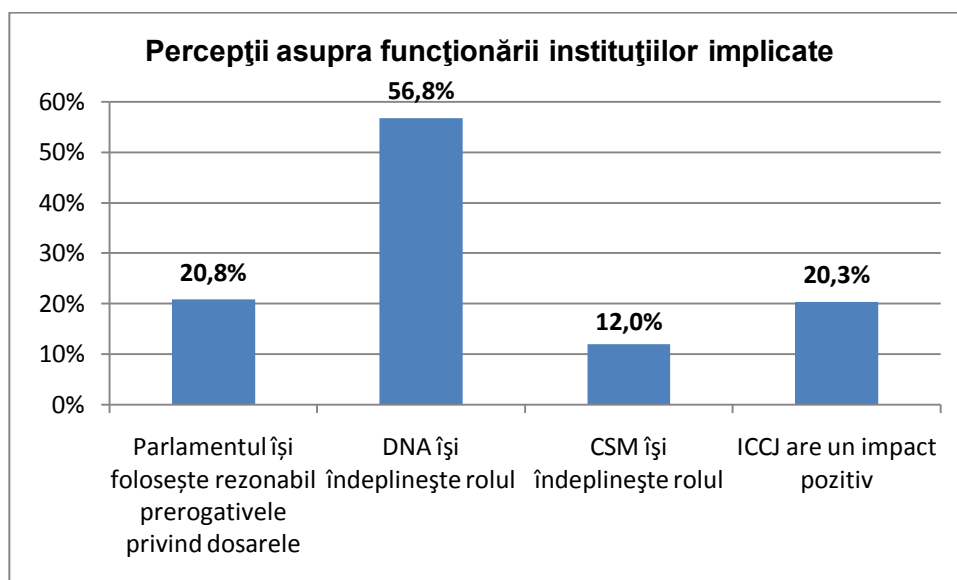
Q30-1. În opinia dvs, în perioada de aplicare a MVC a crescut capacitatea CSM de a stabili și aplica standarde etice pentru magistrați?

Înalta Curte de Casație și Justiție

Q31-1. Înalta Curte de Casație și Justiție este implicată în obiectivele de referință ale MCV prin două tematici: unificarea jurisprudenței și judecarea cazurilor de corupție la nivel înalt. După părerea dvs. activitatea ÎCCJ are un impact pozitiv (în sensul descurajării fenomenului corupției)?

Analiză:

După cum se poate vedea din graficul de mai sus, încrederea în instituții nu depășește cu mult pe cea în partidele politice. DNA pare a fi excepția din peisaj, cu o majoritate de 56% declarând că instituția își îndeplinește rolul pentru care a fost creată. Interesant este că există o corelație pozitivă între cei care cred că MCV a dus la avantajarea unui tip de politician mai onest și cei care au o părere bună despre DNA.⁵ Pe de altă parte, cei care consideră că Parlamentul și-a folosit abuziv prerogativa de a-și da acordul față de anchetarea anumitor persoane tind să evalueze pozitiv DNA și tind să considere că România mai degraba și-a îndeplinit obiectivele, în special cele legate de DNA⁶. Așa cum era de așteptat, **cei care consideră că este nevoie de instituții speciale de luptă împotriva mării corupții tind să fie mai pozitivi în evaluarea activității DNA⁷, probabil convingi că dacă instituția merge bine, modelul trebuie să fie unul bun.** Majoritatea solidă care susține existența unor instituții speciale pentru lupta împotriva mării corupții exprimă și neîncrederea în mecanismele obișnuite și în sistemul de justiție ca atare (vezi și întrebarea legată de sancțiunile aplicate de judecători).

De remarcat și faptul că sunt mai mulți cei care apreciază activitatea DNA decât cei care consideră că România a îndeplinit condiționalitatea legată de marea corupție. Criteriul de referință referitor la marea corupție include și partea de condamnare, care nu ține de DNA, ci de instanțele judecătorești.

Cele două întrebări despre Consiliul Superior al Magistraturii arată o neîncredere larg răspândită în această instituție, fapt reiterat frecvent și în răspunsurile la întrebarea liberă de la finalul acestei

⁵ Corelația este de 0,26 semnificativă statistic la $p=0,025$.

⁶ Corelația dintre opinia că Parlamentul și-a folosit abuziv prerogativa și evaluarea DNA este de 0,34 semnificativă statistic la $p=0,003$, iar cea cu evaluarea obiectivului legat de DNA din prima bateria este de 0,25 semnificativă statistic la $p=0,03$.

⁷ Corelația este de 0,39 semnificativă la $p=0,001$.

secțiuni. Totuși, dacă 12% cred că CSM nu este o instituție care își îndeplinește rolul pentru care a fost creată, aproape 30% sunt de părere că în perioada monitorizării din partea UE a crescut capacitatea CSM de a stabili și aplica standarde etice pentru magistrați.

Între răspunsurile la cele două întrebări există o corelație pozitivă semnificativă statistic și puternică⁸ sugerând **că cei care tind să considere că CSM nu își îndeplinește rolul totuși tind să creadă că în perioada aplicării MCV a crescut capacitatea CSM**. Răspunsurile legate de evaluarea funcționării CSM, urmează același pattern de opinie prezent și în legătură cu celelalte instituții, adică mai degrabă văzute că nu funcționează bine, nu s-au îmbunătățit foarte mult, dar faptul că există un progres se datorează (și) MCV.

Corelațiile între întrebările din această baterie privitoare la instituții sunt și ele interesante. Există un antagonism clar între percepția CSM și cea a DNA. La celălalt pol se află legătura dintre evaluările CSM și ÎCCJ (⁹). Cu alte cuvinte, cei care tind să spună că DNA își face datoria tind la fel de clar să spună că CSM nu și-o face. Iar cei care spun că CSM nu își face datoria tind semnificativ statistic să spună de asemenea că nici ÎCCJ nu și-o face. În același timp corelația negativă dintre evaluarea DNA și cea a ÎCCJ nu atinge nivelul standard de semnificație statistică.

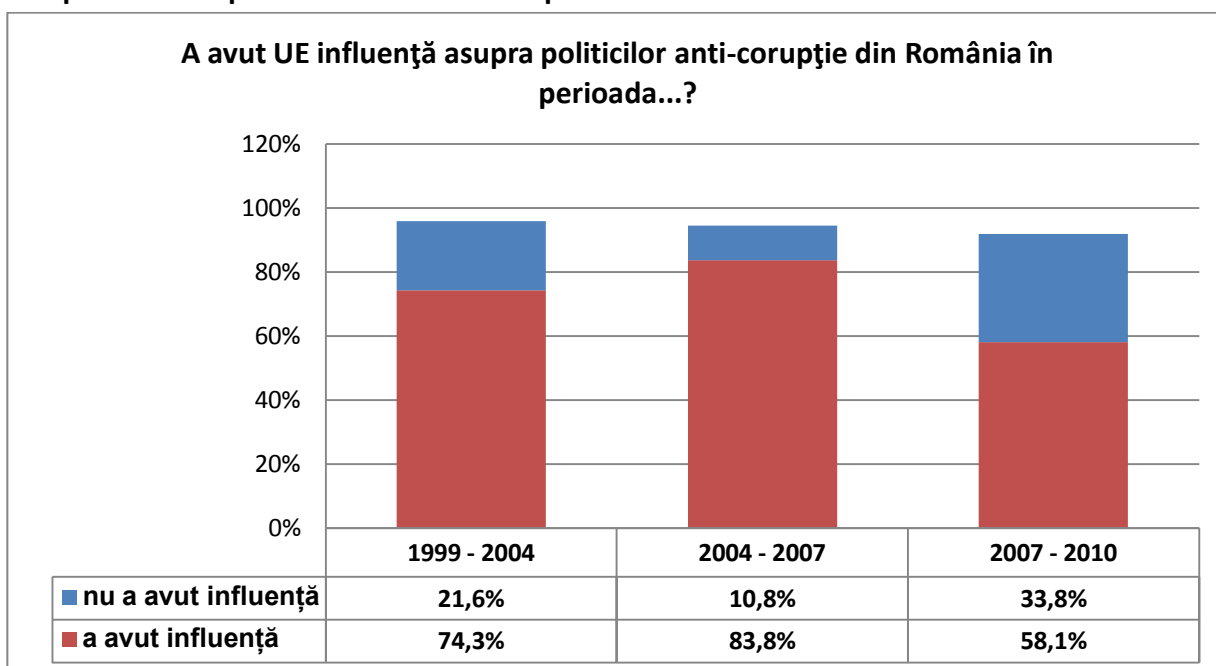
---

⁸ Corelația este de 0,61 semnificativă statistic la $p=0,0005$.

⁹ Corelația dintre evaluarea DNA și cea a ÎCCJ este negativă dar nesemnificativă statistic. Corelația dintre evaluarea DNA și cea a CSM este negativă de -0,34 semnificativă statistic la $p=0,005$, iar cea dintre evaluarea CSM și cea a ÎCCJ este de 0,52 34 semnificativă statistic la $p=0,002$.

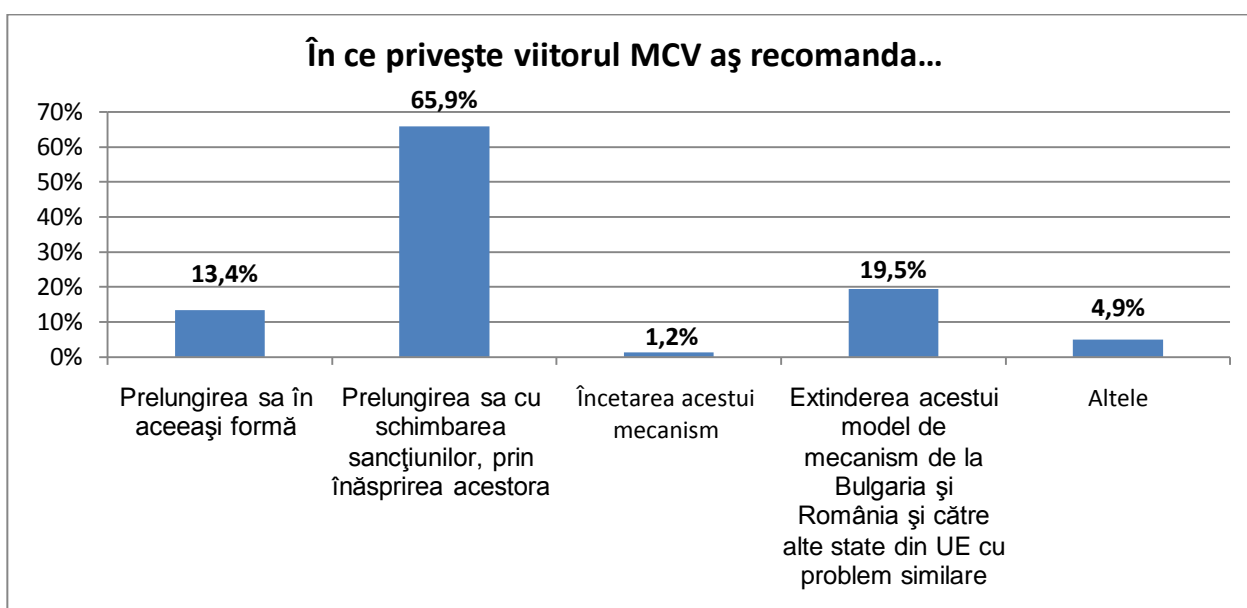
V. Viitorul MCV și recomandari

1. Impactul UE în perioade diferite de timp

2. Opinii privind viitorul MCV

MCV se află deja în al treilea an de funcționare, iar Comisia Europeană va regândi funcționarea sa. În actuala formulă, sancțiunea maximă pe care o poate primi România este ca statele din UE să aibă posibilitatea să nu recunoască sentințele judecătorești din România. Există mai multe variante privind viitorul MCV. Dumneavoastră personal ați recomanda...

N.B. Întrucât unele dintre variantele de răspuns nu erau mutual exclusive, respondenții puteau bifa mai mult de o variantă. Totuși, puțini au ales această soluție, aceasta fiind explicația pentru care scorurile adunate ale celor cinci variante de răspuns dau 104%.

Analiză:

Partidele politice din România au afirmat în mai multe rânduri că au ca scop încheierea Mecanismului de Cooperare și Verificare pe justiție. Argumentele diferă de la partid la altul - PDL și Președintele Băsescu spun că MCV afectează statutul României ca țară membră a UE, PSD critică MCV ca atare și afirmă că nu trebuia instituit de la bun început. În aceste condiții răspunsurile la această întrebare sunt surprinzătoare și **există o majoritate solidă pentru continuarea MCV sau chiar înăsprirea sancțiunilor care pot fi aplicate României**. Doar 1,2 dintre respondenții noștri susțin ceea ce a devenit consensul anti-MCV la nivel politic. Există o fractură vizibilă între partide și lideri de opinie / experți în domeniul justiție și anti-corupție, cei din urmă având zero așteptări pozitive de la politicieni și investind speranță în UE.

Citate din răspunsurile deschise ale respondenților - Fragmente:

[alte posibile sancțiuni] Corelarea acordării anumitor ajutoare, participarea la anumite inițiative europene din domeniul Justiției și Afacerilor Interne de reforme reale și sustenabile.

România are mare nevoie de ajutorul Europei pentru a se curăța de corupție. Din păcate sancțiunile actuale sunt necesare dar insuficiente. DNA și ANI au nevoie de un sprijin consistent, mai mult decât declarativ. Ministerul Justiției la fel. CSM trebuie forțat să se reformeze și să devină mai mult decât un sindicat, cum pare să fie acum.

MCV trebuie să continue iar UE să fie ceva mai receptivă la ceea ce se întâmplă de fapt în România. Ultimele rapoarte sunt de o calitate din ce în ce mai slabă iar impactul lor începe să fie advers. Prin intermediul rapoartelor UE sînt legitimize conducerea unor instituții precum DNA, PÎCCJ [Parchetul General] și ANI care, sub masca luptei anticorupție, fac jocurile unor actori politici.

Nerecunoașterea sentințelor din România nu este genul de pedeapsă care să stârnească reacții ale opiniei publice și, mai mult, ar afecta, semnificativ și nedrept, și părți care nu sunt în România. Sancțiunile financiare, cu indicarea cât mai explicită a celor responsabili, ar putea constitui o pârghie mai eficientă.

Până la urmă, dacă nu există o oarecare presiune din partea UE pentru abordarea serioasă a corupției din România, cred că am fi fost mult mai în urmă în combaterea ei. Chiar din discursurile actuale ale unor aleși deducem că dacă nu existau aceste presiuni externe, nu ar fi fost înființate instituții de genul DNA sau ANI.

Este un lucru demonstrat istoric că politicienii români nu acționează în sensul reformei și al standardelor europene decât în urma unor presiuni externe. Nu există voință din interiorul sistemului. Dacă UE dorește ca România să nu fie un paradis al corupției, va trebui să ia măsuri mai aspre și să renunțe la negocierile politice în virtutea cărora aprecierile critice sunt atenuate în variantele finale ale rapoartelor de evaluare.

Proiectul: **Evaluarea eficienței Mecanismului de Cooperare și Verificare în domeniul Justiției. Recomandări pentru perioada post-2009** derulat de Societatea Academică din România (SAR) împreună cu Centrul Român de Politici Europene (CRPE)

Prezentul raport este realizat de Centrul Român de Politici Europene

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene

Pentru eventuale informații și sesizări contactați cfcu.phare@mfinante.ro sau cfcu.ISPA@mfinante.ro

Opiniile exprimate în acest raport nu implică automat poziția tuturor experților afiliați CRPE sau a altor instituții și organizații partenere CRPE.

Credit foto copertă: stevec77's via Flickr

© CRPE iunie 2010

Centrul Român de Politici Europene

Gheorghe Pop de Basesti 43-45

ap. 5, Bucuresti - 2

office@crpe.ro

Tel. +4 0371.083.577

Fax. +4 0372.875.089

Pentru mai multe detalii despre CRPE vizitați pagina www.crpe.ro